
MONITOR BEZPIECZEŃSTWA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

1/2025
11.03.2025

Redakcja:

dr Karol Janoś (red. naczelny), prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski

OBRONNOŚĆ

🕒 NIEMCY FORMUJĄ NOWĄ DYWIZJĘ OBRONY TERYTORIALNEJ

[11.01.2025] Zgodnie z zapowiedziami Ministerstwa Obrony RFN w ramach wojsk lądowych Bundeswehry zostanie sformowana nowa dywizja wojsk obrony terytorialnej (*Heimatschutzdivision*). W jej skład wejdzie 6 pułków obrony terytorialnej składających się z kompanii z Bawarii, Nadrenii Północnej-Westfalii, Dolnej Saksonii, Hamburga, Meklemburgii-Pomorza Przedniego i Szlezwika-Holsztynu, Hesji i Berlina (pułk ma być utworzony do października br.) oraz pozostałych kilkunastu funkcjonujących kompanii obrony terytorialnej (m.in. z Drezna, Magdeburga i Poczdamu). Według informacji niemieckiego resortu obrony do 1 kwietnia br. personel wojskowy dywizji ma liczyć łącznie 6000 osób. W skład dywizji będą wchodzić aktywne żołnierki i żołnierze oraz rezerwistki i rezerwiści. Głównym zadaniem tego związku taktycznego, podobnie jak ogółu wojsk obrony terytorialnej, będzie ochrona i zabezpieczenie infrastruktury krytycznej i militarnej w sytuacji zagrożenia lub ataku zbrojnego na terytorium RFN, a w okresie pokoju udzielanie wsparcia w zakresie zwalczania skutków katastrof, pandemii czy też zagrożeń terrorystycznych.

Nowo formowana dywizja będzie czwartym tego typu wyższym związkiem taktycznym w wojskach lądowych Bundeswehry (obok 1 i 10 Dywizji Pancерnej i powietrzno-desantowej Dywizji Sił Szybkich). Utworzenie dywizji wojsk obrony terytorialnej w ramach wojsk lądowych to element programu restrukturyzacji niemieckich sił zbrojnych rozpoczęty w ub. roku przez ministra obrony Borisa Pistoriusa. Przewiduje on umiejscowienie sił obrony terytorialnej w strukturze wojsk lądowych. Do tej pory siły obrony terytorialnej były kierowane przez Dowództwo Obrony Terytorialnej Bundeswehry (*Territoriale Führungskommando der Bundeswehr*), które podlegało bezpośrednio generalnemu inspektorowi sił zbrojnych. Z kolei funkcjonujące do tej pory kompanie i pułki obrony terytorialnej podlegały krajowym dowództwom w poszczególnych krajach związkowych. Od 1 kwietnia br. wojska obrony terytorialnej będą podlegały Dowództwu Wojsk Lądowych. (KJ)

🕒 RFN ZAANGAŻOWANA W NOWY FORMAT WSPÓŁPRACY NATO NA OBSZARZE MORZA BAŁTYCKIEGO

[14.01.2025] Podczas szczytu państw członkowskich NATO z regionu Morza Bałtyckiego w Helsinkach sekretarz generalny Sojuszu Mark Rutte zapowiedział rozpoczęcie działalności nowej inicjatywy „Baltic Sentry”. Jej głównym celem jest wzmocnienie ochrony infrastruktury krytycznej, obecności wojskowej oraz poprawa zdolności sojuszników z NATO do reagowania na różnorodne działania destabilizujące na Morzu Bałtyckim. Podczas konsultacji, w których aktywnie uczestniczyli przedstawiciele RFN, omówiono problem rosnącego zagrożenia dla krytycznej infrastruktury podmorskiej, w tym przypadków uszkodzania kabli energetycznych czy komunikacyjnych m.in. przez podmioty rosyjskie albo chińskie. Inicjatywa „Baltic Sentry” będzie obejmować szereg typów uzbrojenia i instrumentów, w tym fregaty, morskie samoloty patrolowe, systemy radarowe i lokalizacyjne czy flotyle dronów. Państwa członkowskie będą współpracować w ramach Critical Undersea Infrastructure Network, angażując w to również różne gałęzie własnego przemysłu.

Szczegółowe ustalenia zawarto we wspólnym oświadczeniu podpisanym w imieniu Niemiec przez kanclerza Olafa Scholza. (SW)

🕒 KOLEJNY REKORD W NIEMIECKIM EKSPORCIE UZBROJENIA

[22.01.2025] Według danych ujawnionych przez Ministerstwo Gospodarki i Ochrony Klimatu RFN w 2024 r. rząd federalny wydał zgodę na eksport uzbrojenia i sprzętu wojskowego o wartości 13,33 mld euro. Oznacza to, że Niemcom drugi rok z rzędu udało się osiągnąć rekordowy poziom eksportu w tej dziedzinie. W 2023 r. łączna wartość uzbrojenia i sprzętu wojskowego eksportowanego przez Niemcy była o 10% niższa (12,13 mld euro). Głównym odbiorcą niemieckiego uzbrojenia i sprzętu wojskowego była Ukraina. Wartość eksportu do tego państwa wyniosła 8,15 mld euro. Kolejne miejsce na liście głównych odbiorców uzbrojenia i sprzętu wojskowego zajęły: Singapur (1,21 mld euro), Algieria (558,7 mln), Stany Zjednoczone (319,9 mln), Turcja (230,8 mln). W pierwszej dziesiątce odbiorców znalazł się także Izrael (161,1 mln). Eksport do tego państwa w porównaniu do 2023 r. zmniejszył się jednak o połowę. (KJ)

🕒 SPADEK LICZBY KOBIET CHĘTNYCH DO SŁUŻBY W NIEMIECKICH SIŁACH ZROJNYCH

[24.01.2025] Według informacji Ministerstwa Obrony RFN w ostatnich dwóch latach zmniejszył się udział kobiet w ogólnej liczbie osób ubiegających się o przyjęcie do służby w Bundeswehrze. W 2022 r. kobiety stanowiły 17,9% w ramach 40-tysięcznej grupy osób chcących rozpocząć służbę w siłach zbrojnych. W 2023 r. odsetek kobiet spadł do 16,9%, a w ub. roku do 16,2%.

Ministerstwo Obrony RFN od lat podejmuje działania na rzecz zwiększenia liczby kobiet pełniących służbę w Bundeswehrze. W 2024 r. z inicjatywy ministra Borisa Pistoriusa ustanowiony został specjalny zespół, który zajmuje się realizacją kampanii reklamowych mających zachęcić kobiety do wstępowania do sił zbrojnych. Obecnie w Bundeswehrze służy 24 726 kobiet, a ich udział w ogólnej liczbie personelu wojskowego wynosi ponad 13%. (KJ)

🕒 SEKRETARZ GENERALNY NATO WZYWA NIEMCY DO ZWIĘKSZENIA NAKŁADÓW NA ZBROJENIA

[2.02.2025] Sekretarz generalny NATO Mark Rutte w wywiadzie udzielonym dla dziennika „Bild am Sonntag” wezwał RFN do znacznego podniesienia wydatków na obronność oraz zwiększenia produkcji uzbrojenia. Stwierdził, iż „Niemcy zrobili wiele rzeczy dobrze od początku wojny na Ukrainie. Wysyłają stąd brygadę na Litwę i wspierają Ukrainę pomocą, jakiej nie udziela żadne inne europejskie państwo NATO”. Zwrócił jednak uwagę, że ze względu na sytuację międzynarodową, w tym przede wszystkim zagrożenie ze strony Rosji, oraz potencjał niemieckiej gospodarki Sojusz oczekuje jeszcze większego zaangażowania zarówno w odniesieniu do nakładów finansowych, jak i produkcji przemysłowej realizowanej w sektorze militarnym. Rutte wskazywał też na konieczność ściślejszej współpracy w ramach NATO. Jak podkreślał, ciężar odpowiedzialności w ramach Sojuszu powinien być sprawiedliwie podzielony między Europę, Kanadę i USA. (SW)

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

DEBATA NA TEMAT BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO W NIEMCZECH

[1.01.2025] Z początkiem nowego roku w Niemczech rozgorzała burzliwa publiczna debata, która została zapoczątkowana po posiedzeniu Komisji Spraw Wewnętrznych Bundestagu (30.12.2024) w sprawie ataku terrorystycznego w Magdeburgu (20.12.2024). Dotyczyła ona także poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego w Niemczech, szczególnie w odniesieniu do różnorodnych przejawów terronu i terroryzmu mających miejsce w tym państwie. W wyniku ataku przeprowadzonego w Magdeburgu za pomocą rozpędzonego samochodu, który wjechał w tłum zgromadzony podczas jarmarku bożonarodzeniowego, zginęło 5 osób, a ponad 200 odniosło rany. Sprawcą okazał się aresztowany 50-letni Taleb Abdul Dżawad pochodzący z Arabii Saudyjskiej, który przybył do Niemiec w 2006 r. W trakcie debaty poruszono zarówno problem funkcjonowania różnych służb odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, ich finansowania oraz dostosowania do zmieniających się zagrożeń, jak też kwestię obowiązujących przepisów prawnych i towarzyszącego im modelu postępowania migracyjnego. Analizowano także okoliczności, motywy czy przejawy działania poszczególnych sprawców. Postanowiono między innymi wnikliwie zidentyfikować, a następnie zlikwidować wszelkie luki występujące w niemieckim systemie bezpieczeństwa. (SW)

POZIOM ZAGROŻENIA TERRORYSTYCZNEGO W UNII EUROPEJSKIEJ

[5.01.2025] Jak wynika z opublikowanego ze sporym opóźnieniem najnowszego raportu Europolu (TE-SAT. European Union Terrorism Situation and Trend Report 2024), przygotowanego z uwzględnieniem danych za rok 2023, w Unii Europejskiej nastąpił gwałtowny wzrost zagrożenia terrorystycznego. Na przykład w 2021 r. odnotowano 18 ataków, w 2022 r. 28, a w 2023 r. było ich już 120, co oznacza ponad czterokrotny progres. Miały one miejsce w 7 państwach członkowskich UE: Francji (80), Włoszech (30), Niemczech (3), Hiszpanii (3), Grecji (1) oraz Luksemburgu (1). Na uwagę zasługuje także duża dysproporcja pomiędzy łączną liczbą ataków w 2023 r. (120) a skalą tych udaremnionych (13). W swym raporcie Europol bardzo mocno podkreśla, że zjawisko terroryzmu w UE jest różnorodne i wynika ze złożonych przesłanek. W analizowanym okresie odnotowano bowiem na przykład aż 70 ataków o podłożu etnonacjonalistycznym i separatystycznym oraz 32 o charakterze skrajnie lewicowym i anarchistycznym. Dla porównania dżihadystycznych przejawów terroryzmu było 14. Z 3 ataków przeprowadzonych w Niemczech wszystkie miały charakter islamistyczny. W RFN aresztowano ponadto 51 osób pod zarzutem prowadzenia działalności terrorystycznej, w tym 39 dżihadystycznej, skrajnie prawicowej, skrajnie lewicowej oraz etnonacjonalistycznej i separatystycznej (po jednym przypadku) oraz 9 osób, których działalność nie została sklasyfikowana. (SW)

ZAMACH TERRORYSTYCZNY W MONACHIUM

[13.02.2025] 24-letni Afgańczyk wjechał rozpędzonym samochodem w grupę demonstrujących związkowców w centrum Monachium. W wyniku zdarzenia zginęły 2 osoby, a ponad 30 innych odniosło rany. Po zatrzymaniu przez policję sprawca przyznał się do winy. Według prokurator Gabriele Tilmann, kierującej bawarskim Centrum Zwalczenia Ekstremizmu i Terroryzmu, motywy

działania zatrzymanego miały charakter islamistyczny. Jak do tej pory sprzeczne są jednak informacje co do rzeczywistych pobudek działania sprawcy. Jest to kolejny krwawy przejaw terroru w Niemczech, po tym jak np. 20.12.2024 r. doszło do zamachu podczas jarmarku bożonarodzeniowego w Magdeburgu, gdzie zginęło 6 osób, a ok. 300 odniosło rany. Atak ten wskazuje także na obniżanie się wieku sprawców, czego wcześniejszym dowodem był kazus 15-latką zatrzymanego podczas świąt Bożego Narodzenia w 2024 r. i oskarżonego o planowanie zamachu na kościoł w Berlinie.

Jak poinformował minister spraw wewnętrznych Bawarii Joachim Herrmann, sprawca ataku w Monachium urodził się w Kabulu. W 2016 r. przyjechał do Niemiec i złożył wniosek o azyl. Wniosek został wkrótce odrzucony. Jednak władze kraju związkowego z czasem wydały mu zezwolenie na pobyt, co nastąpiło w październiku 2021 r. Zatem legalnie uczęszczał on do szkoły, ukończył szkolenie zawodowe i pracował jako detektyw dla dwóch firm ochroniarskich. Powyższy atak jest kolejnym przejawem eskalacji terroru na obszarze Niemiec realizowanego z wykorzystaniem powszechnie dostępnych narzędzi, takich jak choćby rozpędzony samochód czy nóż. (SW)

BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE

🕒 POSIEDZENIE KOMITETU WOJSKOWEGO NATO

[15-16.01.2025] W Brukseli w kwaterze głównej NATO odbyło się spotkanie Komitetu Wojskowego w formacie szefów obrony państw członkowskich z udziałem sekretarza generalnego Marka Ruttego. Rozmowy koncentrowały się na dalszym wzmacnianiu odstraszania i obrony Sojuszu, realizowaniu partnerstw NATO w różnych częściach świata, a także wspieraniu Ukrainy w jej dalszych działaniach związanych z rosyjską agresją. Podczas obrad wielokrotnie podkreślono konieczność zwiększenia wydatków na obronność, rozbudowę przemysłu zbrojeniowego oraz wzmocnienie współpracy z partnerami NATO, tak aby jak najlepiej wspólnie poradzić sobie z niestabilnością występującą w różnych częściach globu. Dyskutowano ponadto na temat bieżących i planowanych misji NATO, szczegółów planowania obronnego czy standaryzacji i interoperacyjności. (SW)

🕒 WIZYTA KOMISARZA UE DS. OBRONY I PRZESTRZENI KOSMICZNEJ W BERLINIE

[10.02.2025] Do stolicy Niemiec na zaproszenie ministra obrony RFN Borisa Pistoriusa przybył unijny komisarz ds. obrony i przestrzeni kosmicznej Andrius Kubilius. Głównym tematem rozmów była współpraca między Unią Europejską i NATO, wzmocnienie europejskiego przemysłu zbrojeniowego oraz proces przygotowania białej księgi UE na temat przyszłości europejskiej obrony. Szef niemieckiego resortu obrony deklarował, że Niemcy będą aktywnie włączać się w prace nad przygotowaniem tego dokumentu. B. Pistorius zapowiedział, że do priorytetowych kwestii dla Niemiec zalicza się ustanowienie nowych instrumentów wspierających inwestycje w przemyśle zbrojeniowym i implementacja przez UE ustanowionych przez NATO celów dotyczących zdolności obronnych. Ważnym punktem rozmów B. Pistoriusa i komisarza ds. obrony była także pomoc UE dotycząca wzmocnienia przemysłu zbrojeniowego Ukrainy. (KJ)

SPOTKANIE MINISTRÓW OBRONY PAŃSTW NATO

[13.02.2025] W Brukseli odbyło się spotkanie ministrów obrony państw członkowskich NATO będące kolejnym etapem przygotowań do czerwcowego szczytu w Hadze. W posiedzeniu po raz pierwszy uczestniczył nowy sekretarz obrony USA Pete Hegseth. Ministrowie omówili postępy w zakresie wzmocnienia odstraszania i obrony NATO oraz wciąż aktualizowanych planów obronnych. Sekretarz generalny Mark Rutte powyższe zagadnienie podsumował następująco: „Aby mieć pewność, że jesteśmy w pełni gotowi do realizacji tych planów, potrzebujemy więcej zdolności wojskowych, a do tego konieczne jest znaczne zwiększenie wydatków na obronę”. Zebrani rozmawiali również o niezbędnym wzmocnieniu przemysłu obronnego w celu zapewnienia odstraszania i obrony w obliczu różnorodnych narastających wyzwań i zagrożeń. Z kolei podczas sesji Rady NATO-Ukraina omówiono dalsze wsparcie dla strony ukraińskiej podkreślając, że NATO zobowiązało się do przekazania jej 40 mld euro podczas szczytu w Waszyngtonie w 2024 r. Faktyczna pomoc w zakresie bezpieczeństwa przekroczyła jednak pułap 50 mld euro, z czego prawie 60% zapewniły państwa europejskie oraz Kanada. (SW)

SEKRETARZ GENERALNY NATO NA MONACHIJSKIEJ KONFERENCJI BEZPIECZEŃSTWA

[14-15.02.2025] Sekretarz generalny NATO Mark Rutte uczestniczył w Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa. Podczas wystąpienia wskazał na potrzebę ciągłego wzmocnienia Sojuszu, wzywając europejskich sojuszników do zwiększenia wydatków na obronę i wzięcia na siebie większej odpowiedzialności. Jednocześnie zachęcał wszystkie państwa członkowskie NATO do rozszerzenia produkcji zbrojeniowej. Nawiązując do sytuacji na Ukrainie, podkreślił, że „pokój dla Ukrainy musi być trwały i zawierać gwarancje bezpieczeństwa, aby Putin nigdy więcej nie próbował zdobyć ani jednej mili kwadratowej Ukrainy”. Równocześnie zwrócił się do europejskich liderów o przedstawienie propozycji konkretnych rozwiązań pokojowych.

W trakcie pobytu w Monachium M. Rutte odbył wiele spotkań, w tym m.in. z wiceprezydentem USA J.D. Vance’em, prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zełenskim, sekretarzem stanu USA Marco Rubio, specjalnym wysłannikiem prezydenta USA wobec Rosji i Ukrainy Keithem Kelloggim i ministrem spraw zagranicznych Japonii Takeshi Iwayą. (SW)

